

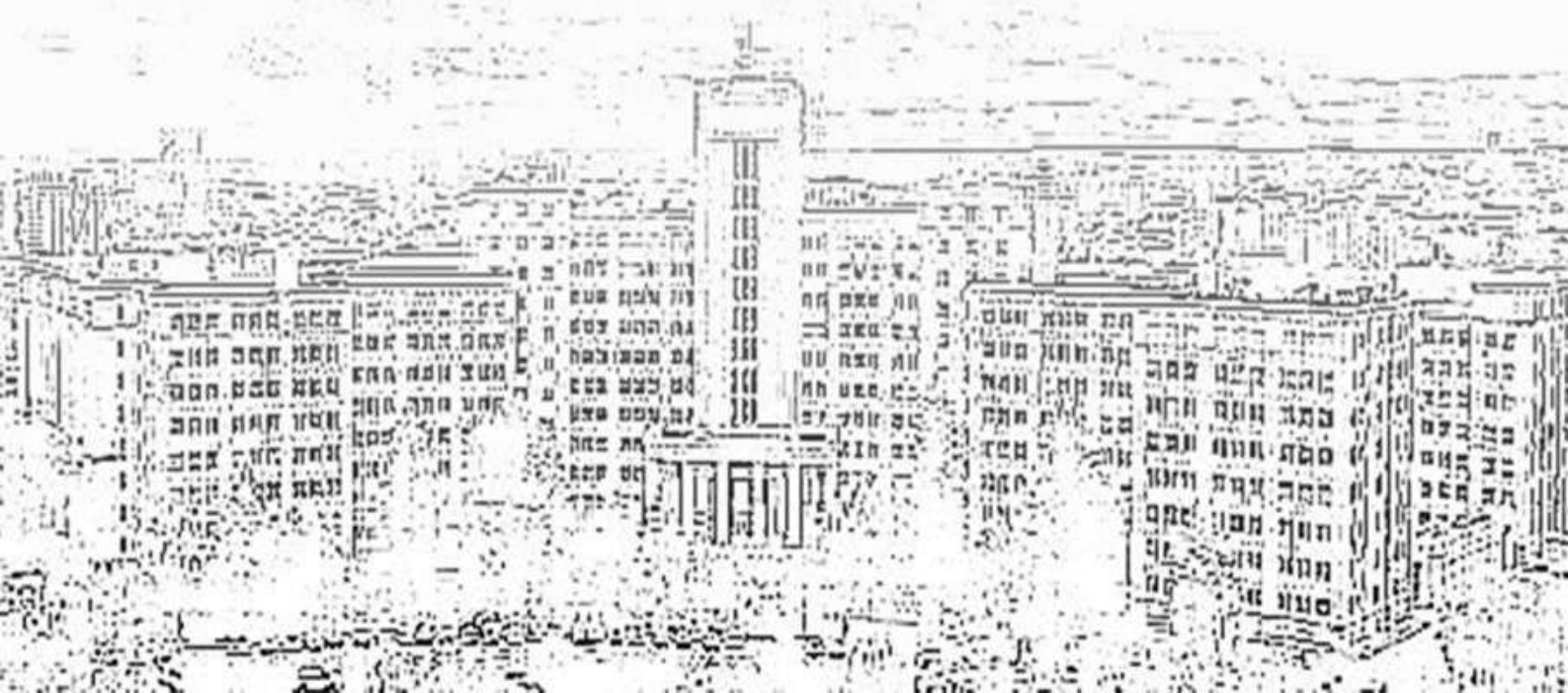
*Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин*

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА ДИПЛОМАТІЇ КРАЇН СВІТУ

***МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнського науково-практичного
круглого столу
(21 листопада 2024 року)***

Харків 2024

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА ДИПЛОМАТІЇ КРАЇН СВІТУ

МАТЕРІАЛИ
VI Всеукраїнського науково-практичного
круглого столу
(21 листопада 2024 року, м. Харків, Україна)

Електронний ресурс

Затверджено рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 4 від 17.12.2024 р.)

Голова редакційної колегії:

Наталія Вінникова – доктор політичних наук, професорка

Редакційна колегія:

Микола Писаревський – кандидат економічних наук, доцент;
Віталій Солових – доктор наук з державного управління, професор;
Лариса Хижняк – доктор соціологічних наук, професорка;
Віктор Пашков – кандидат політичних наук, доцент;
Лариса Чернишова – кандидат економічних наук, доцентка;
Ганна Федорова – старша викладачка.

Адреса редакційної колегії:

61022, м. Харків, майдан Свободи, 6,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»,
кафедра міжнародних відносин, к. 264,
e-mail: interrelations.conference@gmail.com

С83

Стратегічні напрями зовнішньої політики і дипломатії країн світу : матеріали VI Всеукраїнського науково-практичного круглого столу (21 листопада 2024 року, м. Харків, Україна) [Електронний ресурс] / За ред. Н. А. Вінникової, М. І. Писаревського, В. П. Солових, Л. М. Хижняк. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 203 с.

До матеріалів увійшли тези наукових доповідей науковців, практичних діячів, викладачів та здобувачів, що присвячені таким питанням, як: еволюція зовнішньої політики та дипломатії; зовнішня політика держави та міждержавні об'єднання; зовнішня політика держави та сучасні виклики безпеці; зовнішня економічна політика держави, економічна дипломатія та дипломатія сталого розвитку; особливості зовнішньої політики та дипломатії України: історія, сучасність та перспективи; трансформація публічної дипломатії в умовах глобалізації; еволюція сучасних видів дипломатії: традиції та новації; дипломатичні відносини між Україною та іншими державами і міжнародними організаціями; цифрова дипломатія та інформаційна безпека; підготовка дипломатичних кадрів у країнах світу: досвід для України.

ЗМІСТ

<i>Belitrova Mariia, Peresytkina Iryna</i> Countering information terrorism in the United States of America.....	6
<i>Chernyshova Larysa, Ivanova Anastasiia</i> Current state and directions of development of the international image of the USA.....	10
<i>Kononenko Valerii, Iskovich Vsevolod</i> External policy of the EU in the field of environmental security.....	13
<i>Kryvoruchko Olena, Peresytkina Iryna</i> The impact of globalization on foreign relations between the United States and China.....	17
<i>Malysenko Kseniia</i> Ukrainian civil society's efforts to counteract Russian propaganda narratives on social media...	20
<i>Movchan Yelyzaveta, Peresytkina Iryna</i> The role of public diplomacy in shaping the image of the Great Britain in the USA.....	24
<i>Peresytkina Iryna</i> The system and mechanisms of conducting foreign policy in Ukraine.....	28
<i>Pisarevskiy Mykola</i> The role of multilateral diplomacy in the formation of global security architecture.....	31
<i>Silchenko Yevheniia</i> The impact of migration processes on future foreign policy.....	35
<i>Valieiev Vitalii</i> Terrorism as a global security challenge in contemporary international relations.....	38
<i>Vinnykova Nataliya, Leontii Sukhostavets</i> The complexities of international AI regulation.....	41
<i>Volkova Alina, Peresytkina Iryna</i> Digital diplomacy as a component of Ukraine's foreign policy.....	44
<i>Zaporozhchenko Ruslan</i> Where neoliberalism ends and the global south begins: new configurations of international relations in a changing world.....	47
<i>Zavada Mariia</i> Town-twinning as a tool of municipal diplomacy of Ukrainian cities.....	52
<i>Zinovieva Yelyzaveta, Peresytkina Iryna</i> The strategic partnership between Ukraine and the EU in ensuring energy security.....	56
<i>Алексеева Марія</i> Вплив російсько-української війни на зміну зовнішньополітичних орієнтирів Фінляндії...	60
<i>Арзунова Юлія</i> Цифрові права в умовах глобалізації: виклики, перспективи та правове регулювання...	63
<i>Ахалаїа Діана</i> Гонка озброєнь у космосі: новий етап глобального суперництва між США, Китаєм і Росією.....	67

<i>Бурек Василина-Михайлина</i> Стратегічне застосування «м'якої сили» у публічній дипломатії, як комплексний аналіз відповіді України на повномасштабне російське вторгнення...	70
<i>Вовк Єгор</i> Інтеррегіональна політика ЄС: сучасні виклики	74
<i>Галайко Богдан</i> Зовнішня політика Республіки Китай та сучасні виклики статусу-кво в тайванській протоці.....	77
<i>Гур'єва Анастасія</i> Публічна дипломатія як інструмент боротьби за захист національних інтересів України.....	81
<i>Єремєєва Ірина</i> Моделі управління міжнародними конфліктами.....	85
<i>Живицький Нікіта, Столяренко Ірина, Рогальська Діана, Кононенко Валерій</i> Порівняльна характеристика Ліги Націй та ООН у контексті чинної геополітичної динаміки.....	88
<i>Здоровко Світлана, Мальцев Сергій</i> Роль цифрової дипломатії в забезпеченні інформаційної безпеки.....	92
<i>Ігнат'єв Михайло</i> Проблематика митниці під час Євроінтеграційних процесах.....	96
<i>Ізотов Максим</i> Щодо питання забезпечення енергетичної безпеки в енергетичній політиці держав світу..	100
<i>Ковтун Карина</i> Публічна дипломатія у процесі формування іміджу Турецької Республіки.....	103
<i>Корнійчук Любов</i> Вплив російсько-української війни на енергетичну безпеку Словацької Республіки....	107
<i>Корольова Анна, Кононенко Валерій</i> Дипломатія мікродержав.....	111
<i>Кошуба Уляна</i> Культурна дипломатія як інструмент зовнішньої інформаційної політики США.....	115
<i>Кривенко Олеся</i> Чому Організація з безпеки та співробітництва в Європі потребує реформування?.....	118
<i>Кріцина Олеся</i> Ставлення молоді Нідерландів до глобалізації і вплив думки молодого покоління на визначення стратегічних напрямків зовнішньої політики країни.....	120
<i>Куриляк Вікторія</i> Етичні аспекти публічної дипломатії під час конфліктів.....	124
<i>Мисак Яна</i> «Наративи війни»: роль офіційних цифрових каналів України у формуванні громадської думки під час повномасштабного вторгнення Росії.....	132
<i>Мірошниченко Ілля</i> Зовнішня політика США щодо України в умовах російсько-української війни.....	135

<i>Непочатов Данило</i> Кибердипломатія: від феномену до інституалізації в міжнародних відносинах.....	140
<i>Нікітіна Юлія</i> Цифрова дипломатія США.....	143
<i>Охріменко Ілля</i> Інформаційна безпека України під час повномасштабного вторгнення РФ.....	147
<i>Пашков Віктор</i> Нова адміністрація Д. Трамп та російсько-українська війна: потенційні контури політики.....	150
<i>Романюк Олександр</i> Нова світова війна може початися або вже почалася?.....	153
<i>Солових Євгенія</i> Спортивна дипломатія України: виклики та перспективи під час війни.....	157
<i>Стаценко Артур, Федорова Ганна</i> Публічна дипломатія як інструмент врегулювання збройних конфліктів: міжнародний досвід та перспективи.....	163
<i>Стрібна Анна</i> Зовнішня політика Бразилії як інструмент посилення її міжнародного впливу.....	166
<i>Тамбовцева Альона</i> Роль цифрових технологій у сучасній дипломатії: від соціальних медіа до штучного інтелекту.....	170
<i>Федорук Ростислав</i> Співробітництво Туреччини та України: сучасні виклики та партнерство в контексті регіональної безпеки.....	173
<i>Фомінов Дмитро</i> Впровадження цифрової дипломатії на прикладі Сполучених Штатів Америки.....	176
<i>Фролова Олександра</i> М'яка сила як інструмент реалізації сучасної зовнішньої політики Великої Британії....	180
<i>Хижняк Лариса</i> ЮНЕСКО і міжнародне культурне співробітництво у контексті геополітичної динаміки....	184
<i>Цибулько Катерина</i> Міжнародні організації та вплив дипломатії на екологічні проблеми: виклики багатостороннього співробітництва у сучасній геополітиці.....	187
<i>Чертков Максим</i> Міжнародна інформаційна політика: на прикладі України та КНР.....	190
<i>Шевель Елвіра</i> Особливості сучасної зовнішньої політики Китаю.....	192
<i>Шкарупета Влада</i> Ядерні доктрини США, КНР та Індії в Індо-Тихоокеанському регіоні.....	195
<i>Шпак Анастасія</i> Цифрова дипломатія міжнародних відносин.....	198

контролю над окупованими Кримом і Донбасом, можливу демілітаризацію Криму, а також мораторій на вступ України до НАТО. Натомість США гарантують Києву довгострокову військову підтримку.

Цікаво, що переважна більшість української діаспори у США голосували за Д. Трампа і республіканців [3]. Головною причиною цього стало розчарування української громади у політиці дозованої підтримки щодо України адміністрації Байдена-Харріс. У багатьох представників діаспори є сподівання, що Д. Трамп із його невизначеністю та емоційністю розверне нинішню ситуацію у сприятливий для України бік, змусивши вже путіна боятися підвищення ставок у війни.

Список використаних джерел:

1. Шамшур О. Чому перемиг Трамп і чим тепер ризикує Україна. Дзеркало Тижня. 6 листопада 2024 р. URL: <https://zn.ua/ukr/usa/chomu-peremih-tramp-i-chim-teper-rizikuje-ukrajina.html>

2. Хто каже Україні відмовитися від земель?" Чим насправді є "План Трампа щодо України. Інтерв'ю з автором стратегії Кітом Келлогом. Голос Америки. 24 липня 2024 р. URL: <https://www.holosameryky.com/a/keith-kellogg-interview/7711126.html>

3. Сидоренко С. Трамп – це не катастрофа. Спершу ставлення до України буде поганим, але його реально змінити. Європейська правда. 8 листопада 2024 р. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2024/11/8/7197932/>

НОВА СВІТОВА ВІЙНА МОЖЕ ПОЧАТИСЯ АБО ВЖЕ ПОЧАЛАСЯ?

Романюк Олександр Іванович, професор
кафедри міжнародних відносин і політичної філософії
Харківського національного економічного університету
Імені Семена Кузнеця, доктор політичних наук, професор.
olexromanyuk@ukr.net

Ситуацію, що склалася сьогодні в міжнародних відносинах одні рефлектують як те, що світ знаходиться напередодні нової світової війни, а інші як те, що нова світова війна вже почалася. Щоб розв'язати цю дилему, треба з'ясувати, що являють собою світові війни. Дефініція «світова війна» «набула концептуального характеру внаслідок двох великих війн 20-го ст., які вважаються класичними світовими війнами. Їх основними характеристиками є: 1) *біполярна структура* – війни відбувалися між двома військово-політичними коаліціями, до якої входили провідні держави тих часів; 2) *глобальний характер*,

бо воєнні дії відбувалися на території більшості континентів земної кулі; 3) *величезність жертв* та 4) *зміна світового порядку* як їх наслідок.

Майже зразу після закінчення Другої світової війни почалася Холодна війна, яка мала ті ж характеристики. Холодна війна відбувалася між блоком комуністичних держав на чолі з СРСР та коаліцією західних демократій та їх союзників на чолі зі США. Вона теж тією чи іншою мірою охопила усі континенти світу та принесла величезні людські жертви (за підрахунками Ксайка Лейона число загиблих в Холодній війні дорівнює від 10,8 до 25 мільйонів осіб [1], але Том Біллінгс називає цифру в 45 млн прямих бойових смертей [2]). Внаслідок цього деякі дослідники стали рефлектувати Холодну війну як Третю світову. Проте Холодна війна, маючи спільні ознаки з попередніми світовими війнами, істотно відрізнялася від них. Основні відмінності полягають у наступному: 1) на відміну від Першої та Другої світових війн, які тривали від 4-ох до 6-ти років, Холодна війна продовжувалася чотири з половиною десятиліття; 2) Холодна війна являла собою не безперервну військову кампанію, як то було в попередніх світових війнах, а серію локальних війн та конфліктів, які не були поєднані між собою ані територіально, ані в часі (причому головні держави коаліцій були залучені в військове протистояння між собою опосередковано) 3) світовий порядок, що був заснований після Другої світової війни та ґрунтувався на принципах Хартії Об'єднаних Націй, зберігся на деякий час й після закінчення Холодної війни.

Приєднуючись до прибічників вважати Холодну війну Третьою світовою, автор цієї публікації вважає, що такі відмінності були спричинені появою атомної зброї як у прозахідної коаліції (США в 1945 р., Великій Британії в 1952 р., Франції в 1960 р.), так і в прокомуністичної (СРСР в 1949 р., КНР в 1964 р.). Це завадило жорсткому протистоянню цих коаліцій перерости в гарячу війну, що мало би для людства, в тому числі й для країн-учасників обох коаліцій, катастрофічні наслідки. Само тому гострі ситуації, що виникали під час Холодної війни, як то введення восени 1950 р. майже мільйона китайських «добровольців» на підтримку південнокорейського режиму під час Корейської війни, Суецька криза 1956 р., Карибська криза 1962 р, та декілька інших криз, не дивлячись на велику загрозу застосування ядерної зброї або США, або СРСР закінчилися компромісом. Наявність атомної зброї й стало головною причиною того, що Холодна війна тривала значно більший час, ніж попередні світові війни, та не набула характеру безперервної військової кампанії. А також те, що попередній світовий порядок зберігся, оскільки Росія, яка після розпаду СРСР оголосила себе його правонаступницею, зберегла основну частину радянського ядерного потенціалу.

Таким чином, якщо сприйняти те, що Холодна війна була новим різновидом світових війн, світові війни слід поділити на *класичні*, до яких належать Перша та Друга світові війни, та *посткласичні*, першою з яких стала Холодна війна. Аналіз ситуації, яка на даний момент склалася в сучасному світі, свідчить про початок нової посткласичної світової війни. Ініціатором цієї війни є Росія, в якій після приходу в 2000 р. до влади Володимира Путіна сформувався неототалітарний режим [3]. Стратегічною метою своєї зовнішньої політики путінський режим поставив повернення до біполярного світу, де західним демократіям на чолі зі США протистояв би блок автократичних держав на чолі з Росією.

Опосередковане військове протистояння Росії Заходу почалося з російських агресій проти пострадянських держав, керівництва яких обрали демократичний вектор внутрішньої політики та прозахідний вектор зовнішньої. У серпні 2008 р. Росія здійснила військову агресію проти Грузії, повної окупації якої завадила жорстка позиція тодішнього президента США Джорджа Буша молодшого. З лютого 2014 р. Росія почала агресію проти України. У вересні 2015 р. Росія почала пряме військове втручання в громадянську війну в Сирії на боці уряду Башара Асада, якому протистояли опозиційні сили, підтримувані США та їх союзниками [4]. Проте тригером переростання цих та інших військових конфліктів у нову світову війну стала повномасштабна російська агресія проти України, яка почалася 24 лютого 2022 р. Про те, що теперішня міжнародна ситуація являє собою світову війну свідчать такі факти.

По-перше, повномасштабна російська проти України спричинила формування двох військово-політичних коаліцій: прозахідної та коаліції агресивних автократій. Перша коаліція, до якої входять західні демократії та їх союзники оформилася у квітні 2022 р. на американській авіабазі у Німеччині Рамштайн у «Контактну групи з питань оборони України», що регулярно (первісно щомісяця) зустрічається з метою координації нагальних дій щодо допомоги Україні. З квітня 1992 р до березня 2024 р. відбулося 24 таких зустрічі. У роботі Контактної групи взяли участь представники 45 країн: усіх країн-членів НАТО, 4-х країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону (Австралії, Нової Зеландії, Південної Кореї та Японії), 3-х країн Близького Сходу (Ізраїлю, Йорданії та Катару), 4-х африканських країн (Кенії, Ліберії, Марокко та Тунісу), а також України. За кількістю учасників така коаліція перевершила Антанту (23 держави) та Антигітлерівську коаліцію на момент її інституціоналізації в 1942 році (26 держав).

Друга коаліція, яка в демократичних публіках одержала назву «Вісь зла» (за аналогією з Оссю Другої світової війни) не є інституціоналізованою, а ґрунтується на двосторонніх угодах та неформальних домовленостях між її

учасниками. Вісь зла є об'єднанням сучасних автократій, що проводять жорстку антизахідну (особливо антиамериканську) політику. Основними учасниками цієї коаліції є Росія, Білорусь, Північна Корея та Іран зі своїми проксі. Усі союзники Росії здійснюють їй політичну та дипломатичну підтримку у війні, постачають свою зброю російській армії. Білорусь надала свою територію для нападу на Україну в лютому 2022 р. Північна Корея, після підписання 19 червня 2024 р. договору про всеосяжне стратегічне партнерство з Росією, надіслала до Росії 10 тис своїх військових, які беруть безпосередню участь у боях проти ЗСУ. Особливу позицію в цій коаліції посідає Китай, якій офіційно виступає з миротворчими ініціативами, проте насправді також здійснює політичну і економічну підтримку Росії, а також приховане постачання до неї компонентів для виробництва високоточної зброї.

По-друге, хоча основним полем військового протистояння є російсько-український фронт, але 7 жовтня 2023 р. бойовики терористичної організації ХАМАС, здійснивши напад на Ізраїль – головного союзника США на Близькому Сході, відкрили другий гарячий фронт світової війни. ХАМАС користується спільною допомогою Ірану, Росії та Північної Кореї, які тривалий час озброювали та навчали бойовиків цієї організації. Після початку нової близькосхідної війни в неї були залучені на боці ХАМАС Іран та його проксі: Хезболла в Лівані, хусити Ємену, Ісламський спротив в Іраку, а також Сирія; на боці Ізраїлю – США та Велика Британія, які надали йому захист від ракетних обстрілів та здійснили обстріли бази хуситів в Ємені за їх терор проти суден в Червоному морі. Сучасна світова війна також торкається Африки (Буркіно-Фасо, Лівія, Малі, Нігер, Судан, ЦАР), де російські так звані «приватні» військові компанії збройним шляхом підтримують військові хунти, які скинули законні уряди та витиснули миротворчі сили західних держав (особливо Франції). У Азії все більше наростає напруга між Північною Кореєю та Південною Кореєю і Японією, між КНР та Тайванем і Філіппінами. У Латинській Америці союзник Росії Венесуела 3 грудня 2023 р провела референдум щодо своїх намірів анексувати район Ессекібо, що займає близько двох третин території сусідньої Гаяни (держави-члена Співдружності Націй). Безумовно, спроба реалізації цього наміру не залишиться без відповіді з боку США та Великої Британії, що здатне відкрити ще один гарячий фронт нової світової війни.

По-третє, хоча підрахувати кількість жертв сучасної світової війни поки що не можливо, внаслідок її незавершеності, проте рахунок вже пішов на мільйони. За інформацією Wall Street Journal тільки в російсько-українській війні кількість жертв вже становить один мільйон людей [5].

По-четверте, про початок нової світової війни опосередковано свідчить руйнація світового порядку. Країни «Осі зла» нагло ігнорують принципи Хартії

Об'єднаних Націй, а ООН перетворилася на декоративну організацію, яка не в змозі ухвалити жодного ефективного рішення з припинення їх агресивних намірів та дій.

Таким чином, якщо сприйняти концепцію поділу світових війн на класичні та посткласичні, слід констатувати, що сучасний світ увійшов до стадії другої посткласичної світової війни, яку можна визначити як Четверту світову. Проте за певних обставин ця війна здатна набути гарячого характеру і стати Третьою класичною світовою війною. Але в цьому разі виникає питання про існування людської цивілізації.

Список використаних джерел:

1. Leiyon, X (2018). How many people died during the Cold War? Quora. URL: <https://www.quora.com/profile/Xyke-Leiyon>

2. Billings, T. (2024). Was the Cold War a period of global political tension between capitalists and communists in the period from 1914 to 1990? Quora. URL: <https://www.quora.com/Was-the-Cold-War-a-period-of-global-political-tension-between-capitalists-and-communists-in-the-period-from-1914-to-1990/answer/Tom-Billings-8>

3. Romanyuk, O. (2022). Ruscism as a New Version of Totalitarianism. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія «Проблеми політології»*. Вип. 41. С. 7-14.

4. Barnard, A & Shoumali, K. (2015). U.S. Weaponry is Turning Syria into Proxy War with Russia. *The New York Times*, October 12th.

5. Pancevski, B. (2024). High losses on both sides are posing problems on battlefield and accelerating demographic fears. *The Wall Street Journal*, September 17th.

СПОРТИВНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Солових Євгенія Миколаївна,
доцент кафедри міжнародних відносин,
кандидат політичних наук,
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
j.m.solovikh@karazin.ua

Як відомо, публічна дипломатія має безпосередній вплив на побудову національного бренду держави та формування її позитивного іміджу в міжнародному середовищі. Саме тому, розуміючи всю важливість цього питання, ще у 2021 році Міністерство зовнішніх справ України розробило свою